

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 1. Quid sit argume[n]tatio, & quotuplex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

oppositione terminorum subnixæ est. Si verò sit Physica, tum experientia, tum connexioni, oppositione terminorum subnititur.

Quia, si sit Metaphysica, tam principia, quàm, quæ ex principiis inferuntur medio discursu, vi connexionis, oppositionisve terminorum à nobis iudicanda veniunt. Si autem sit Physica, omnia eius principia absoluta per experientiam innoscunt; conditionata verò, quæ habet, & cætera, quæ ex utrisque deducuntur discursu facto, vi connexionis, oppositionisve terminorum veniunt intelligenda, ut constat ex dictis. Ad Physicam autem reducitur saltem ex parte quævis notitia fidei humanitatis acquisibilis: quia principia fidei, quæ sunt aliena testimonia, aliter quàm mediâ experientia nobis innoscere nequeunt. Physicam autem appellamus vniuersalissimè sumptam, quæ de rebus iudicat, prout in statu existentiali, qualiter iudicatur de rebus cadentibus sub experientiam, iuxta dicenda latius infra disp. 21.

Confectarium 7.

327 Ars vniuersalis sciendi, proficiendique in omni humanâ scientiâ, siue notitiâ, eamque sine fine augendi, ac semper prorogandi, nouis quotidie veritatibus detectis, quæ latebant antea, ea vnicè erit, quæ modum, methodumque præscripserit, tum experiendi, tum terminorum connexiones, oppositionesque immediatas in omni materiâ inueniendi, siue deprehendendi.

Constat ex dictis. Cum enim, ut vidimus, nulla propositio obiectiua sit indicabilis, atque adeò scibilis à nobis, nisi, vel mediâ experientia, vel mediâ deprehensione connexionis, oppositionisve terminorum eius, & connexio, oppositioque terminorum mediata aliter, quàm deprehensis prius immediatis, quæ interueniunt, illamque componunt, deprehensibilis non sit, manifestè consequitur, eam Artem, quæ viam ostendit, & ianuam aperit vniuersalem, tum ad experientia capiendâ, tum ad connexiones, oppositionesque immediatas terminorum deprehendendas, seu inueniendas, vnicè Artem vniuersalem sciendi, scientiâque omnes (quæ sine fine augeri possunt, ut infra demonstratio) in infinitum augendi, ac semper propagandi esse. Quenam autem sit eiusmodi Ars, & qualis, disp. 23, exhibebo.

328 Sequebatur modò tractandum de propositionum fallaciis, seu deceptionibus, atque adeò de propositionibus fallacibus, seu deceptoriis. Sed de his commodius agemus infra disp. 20. q. 13.

DISPUTATIO XX.

De argumentationibus.

N hâc disp. de argumentatione correspondente humano discursui, de qua eius speciebus tractandum nobis est. Et quoniam argumentationes obiectiua, & formales, hæcque tum mentales, tum vocales, aut prolata, aut scriptæ vicissim sibi lucem præstant, promiscuè ferè agemus de omnibus. Quemadmodum de terminis, & propositionibus tum obiectiuis, tum formalibus, usque, aut prolatis, aut scriptis

in duabus præcedentibus disputationibus actum à nobis est.

QVÆSTIO PRIMA.

Quid sit argumentatio, & quotuplex?

Argumentatio est oratio, quæ aliquo antecedente enuntiato consequens aliquod inferitur enuntiatiuè. Accipio enim argumentationem vniuersè pro oratione correspondente discursui humano strictè sumpto, ipsumque etiam complectente. Discursus autem humanus strictè sumptus, nimirum illatiuus, ea operatio mentalis est, quæ ex vnâ; vel pluribus veritatibus cognitis, seu per iudicium deprehensis ad aliam cognoscendam, seu iudicandam intellectus noster transcurrit, ductus connexione: quâ videt id, quod prius iudicat (& antecedens appellatur) cum eo, quod ex illo inferit (& consequens dicitur) connecti, prout supra disput. 2. quæst. 2. diuis. 1. rursus quæst. 5. dictum à nobis, & latius explicatum est. Itaque argumentatio mentalis formalis ipse dictus discursus est, vocalis autem, & scripta oratio illi correspondens vocalis, & scripta. Omnesque tres comprehendit definitio proposita. Per quam venit intelligendum, argumentationem formalem in vniuersum eam orationem esse, per quam aliquod obiectum iudicabile, aut simplex, aut ex pluribus seorsim indicabilibus complexum prius affirmatur, aut negatur, aut partim affirmatur partim negatur, indeque transitur ad aliud pariter affirmandum, siue negandum propter connexionem repetitam in in priore cum posteriore, indicante illam particulâ aliqua illatiuâ, ut: *Petrus currit: ergo mouetur: Omnis homo est animal: aliquod risibile est homo: ergo aliquod risibile est animal. Ignis est iuxta lignum: ergo ignis producit, & lignum recipit calorem.* Vnde patet, argumentationem formalem orationem quandam esse complexam, siue compositam ex pluribus propositionibus formalibus subordinatis, & quodammodo copulatis per particulam illatiuam ergo, vel similem, vel pluribus agentes de discursu, qui argumentatio mentalis est, locis citatis explicuimus. Quæ ad rem videnda, & suâ proportionem seruata, sunt applicanda. Ex quibus apparet, quid sit argumentatio obiectiua, cum aliud non sit ab obiecto argumentationis formalis.

Iam verò argumentatio sumpta vniuersè tot modis venit imprimis diuidenda, quot disp. 2. q. 2. citata diuis. 8. diuisus est à nobis discursus. Quocirca, primò penes diuersitatem antecedentis, & consequentis simplicis, complexi, positiui, negatiui, & mixti in 25. membra est diuidenda argumentatio, sicut ibi discursus. Rursusque quoduis eorum in alia quinque penes diuersitatem connexionis antecedentis cum consequente Metaphysicæ, Physicæ, & Moralis in supremo, medio, & infimo gradu.

Secundò argumentatio de antecedente complexa, aut est de antecedente, cuius partes indiuisim connectuntur cum consequente, aut de antecedente, cuius partes connectuntur diuisim. Quæ differentia valde est notanda, ut latius ibid. diximus circa discursum.

Tertiò argumentatio sumpta vniuersè alia cuius est, alia obscura. Idque aut ex parte antecedentis

dentis tantum; aut ex parte illationis tantum; aut ex parte utriusque, atque adeo etiam consequentis. Quod si evidens quouis ex dictis modis, aut Metaphysicè, aut Physicè, aut moraliter duplici sensu. Si verò obscura, aut certa; idque pariter vel Metaphysicè, vel Physicè, vel moraliter; tum vel formaliter, vel subiectivè; aut probabilis, aut improbabilis, iuxta doctrinam circa hos omnes terminos latè traditam *suprà disputat. 4. 5. & 6.* Ad hancque divisionem pertinet divisio argumentationis in demonstrativam, & non demonstrativam.

Quarò argumentatio sumpta vniuersè alia categorica est, alia hypothetica, alia mixta ex utraque. Categoricam dico, quæ coalescit ex solis propositionibus categoricis; hypothetica autem, quæ ex solis hypotheticis; & mixta, quæ ex utrisque, dicenda erat: quia tamen hæc solet etiam appellari hypothetica, nos quoque argumentationem hypotheticam appellabimus vniuersè omnem compositam ex propositionibus hypotheticis vnâ, vel pluribus. Quæ rursus in mixtam ex categoricis, & non mixtam subdividenda erit.

Quintò argumentatio in modalem, & non modalem, siue de *in esse* diuidi potest. Diciturque modalis, quæ vel ex solis propositionibus modalibus, vel ex mixtione modalium, & non modalium conlisterit. Quæ rursus subdividenda in mixtam ex non modalibus, & non mixtam diuidenda veniet. Non modalis verò, siue de *in esse* dicitur, quæ ex solis non modalibus, siue de *in esse* fuerit composita.

Sextò argumentatio alia est simplex, alia complexa. Simplicem appello, quæ vnicam tantum illationem vnus consequentis ex vno antecedente habet, siue antecedens, & consequens in suo genere sint simplicia, siue complexa. Complexam autem, quæ ex pluribus illationibus plurium antecedentium, & consequentium coalescit. ut quando ex antecedente A inferitur consequens B, & ex B C, & ex C D, &c.

Septimò denique argumentatio simplex sumpta vniuersè in quatuor illa membra diuidi potest, in quæ ab Aristot. & aliis diuisa est; paulò tamen aliter intellecta, quam vulgò solent: nempe, in Syllogismum, Enthymema, Inductionem, & Exemplum. Syllogismus dicitur argumentatio, quæ ex solis duabus propositionibus pro antecedente positis indiuisim inferitur consequens. Enthymema autem dicitur argumentatio, quæ ex vnâ solâ propositione pro antecedente posita, quin alia subtrahatur, inferitur consequens, eo quod illa sola cum consequente connexa est. Dari enim huiusmodi genus enthymematum est certissimum, quidquid nonnulli Recentiores videantur refragari. Exemplum argumentatio est à simili comprehensa sub enthymemate. Inductio autem latè sumpta ea argumentatio vniuersaliter dicenda superest, quæ ex pluribus, quam duabus propositionibus pro antecedente positis, siue diuisim, siue indiuisim, necnon, quæ ex duabus diuisim inferitur consequens. Tamen inductio strictius sumpta ea argumentatio dicatur, in quâ à singularibus ad vniuersale proceditur. De quâ diuisione plura diximus *loco cit.* recognoscantur.

Postremò argumentatio ratione materię in argumentatione à priori, & à posteriori, & à simultaneo diuidi potest, penes prioritatem, aut posterioritatem aut simultaneitatem, siue concomitantiam, quam antecedens obiectum habet respectu consequen-

tis. Quarum qualibet rursus penes diuersas species ordinum prioris, & posterioris expositas *disp. 15. aliam, aut alias diuisiones subire poterit.*

QVÆSTIO II.

Quid sit syllogismus. Et quod simplex.

Diximus quæst. 1. syllogismum esse argumentationem, quæ ex duabus propositionibus pro antecedente positis indiuisim inferitur consequens, eo videlicet, quod neutra earum sumpta seorsim connexa est cum consequente, bene tamen coniunctum ex utraque. Nunc solum restat aduertendum, eiusmodi propositiones aut simplices posse esse, aut complexas; aut alteram simplicem, & complexam alteram, sicut & consequens ex eis illatum, aut simplex, aut complexa propositio esse potest, iuxta diuisionem propositionis in simplicem, & complexam datam *d. sp. 19. q. 1.*

Diuiditur autem syllogismus imprimis in categoricum, & hypotheticum, & ex utroque mixtum. Categoricum dicitur, qui ex solis propositionibus categoricis coalescit; hypotheticum autem, qui ex solis hypotheticis; & mixtum, qui ex utrisque dicendus erat: quia tamen hypotheticus dici solet, qui vel ex vnâ tantum propositione hypothetica constat, nos quoque ita loquimur. Et quæ syllogismus hypotheticus alius mixtus ex propositionibus categoricis, alius non item, iuxta dicta de argumentatione hypothetica *quæst. 1. num. 6.* Quilibet autem eorum rursus aut ex simplicibus propositionibus, aut ex complexis; aut ex utrisque potest compositus esse, iuxta nuper dicta, omni eiusmodi propositionum mixtione, atque combinatione factâ, suppositis earum diuisionibus datis *disp. 19. quæst. 1.*

Deindè, syllogismus vniuersè sumptus in affirmatiuum, & negatiuum, & ex utroque mixtum diuidi potest. Affirmatiuum dicitur, cuius omnes propositiones sunt affirmatiuæ; negatiuum autem, cuius omnes sunt negatiuæ; & mixtum, cuius aliqua, vel aliquæ sunt affirmatiuæ, & aliqua, vel aliquæ negatiuæ, dicendus erat. Quia tamen negatiuum vulgò appellatur, qui, vel vnicam propositionem negatiuam habet, nos etiam, ut vulgò morem geramus, ita loquimur; atque ita syllogismus negatiuus alius mixtus ex propositionibus affirmatiuis; alius non mixtus, quando opus sit illos distinguere, dicendus erit.

Præterea syllogismus alius modalis est, alius non modalis, siue de *in esse*. Modalis dicitur vniuersè, qui, vel ex solis propositionibus modalibus, vel ex mixtione modalium, & non modalium constat. Qui rursus propterea in mixtum ex non modalibus, & non mixtum diuidendus est. Non modalis verò, siue de *in esse* nuncupatur, qui ex solis propositionibus non modalibus, siue de *in esse* compositus est.

Diuidi denique potest syllogismus omnis in euidentem, & obscurum, &c. iuxta diuisionem tertiam argumentationis in genere factam *n. 5.*

Quæ cum ita sint, prius, quæ in sequentibus sunt dicenda, aduertendum est. Artem communem syllogismorum, quam Arist. exhibuit, & ceteri sunt amplexati, de solis syllogismis categoricis coalescentibus ex propositionibus simplicibus vniuersalibus, & particulatibus affirmatiuis, & negatiuis